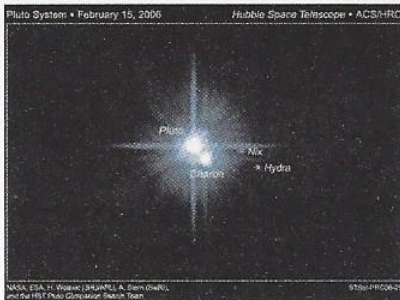

Plutonove lune so dobile imena

Fotografija Plutona in njegovih treh lun, Harona, Niks in Hidre. Slika je posnel Hubblov vesoljski teleskop.

Novi Plutonovi luni z začasnima oznakama S/2005 P1 in S/2005 P2 sta 23. junija letos uradno dobili tudi svoji pravi imeni. Poimenovali so ju Niks in Hidra. Niks je antična boginja noči in Haronova mati. Hidra je bila devetglava mitološka pošast, ki je živela v močvirju blizu kraja Lerna in jo je kot svoje drugo delo pokončal pogumni Herkul. Niks in Hidra sta približno 5000-krat manj svetli od Plutona in sta od njega dva- do trikrat bolj oddaljeni kot Haron, prva Plutonova luna, ki so jo odkrili leta 1978.

Septembra letos bo mednarodna astronomska zveza (IAU) objavila tudi uradno definicijo planeta. Takrat bomo izvedeli tudi, ali bo Pluton ostal med planeti in kakšno ime bo dobil objekt 2003UB313, ki je malenkost večji od Plutona.

Mirko Kokole

Glive – razkrojevalke plastike

Hife glive bele trohnobe (Phanerochaete chrysosporium).

Fenolne smole so sintetični polimeri, ki jih uporabljajo v različnih industrijskih panogah, še posebej pa so primerni za izdelovanje nekaterih avtomobilskih delov, kot so na primer plastična oprema ohišja in plastične posode za zračne filtre. Izdelkov iz fenolnih smol se ne da topiti in preoblikovati kot drugo plastiko, kar jim daje veliko vrednost pri izdelovanju tudi drugih izdelkov. Po drugi strani so te lastnosti zelo neprimerne za razgradnjo in reciklažo. To je bil glavni vzrok, da so raziskovalci začeli iskati metode in tehnike, ki bi to omogočale. Razgradnja z glivami se je zato zdela zelo privlačna rešitev.

Pred kratkim so v ta namen testirali lesne gobe iz družine luknjark (*Polyporaceae*), ki uspešno razgrajujejo ostale organske strupene snovi, kot so DDT, TNT in PBC-ji. Uporabili so običajno uporabljene industrijske fenolne smole in jih namestili v kulture gliv.

Raziskovalci so po treh dneh ugotovili, da nekatere glive v resnici razgrajujejo fenolne smole. Ugotovitev so kasneje potrdili s plinsko kromatografijo in analizo ^{13}C , razgradnjo pa je potrdila tudi elektronska mikroskopija. Najbolj uspešna pri tem je bila gliva bele trohnobe (*Phanerochaete chrysosporium*), ki uspešno razgrajuje tudi lignin.

Odkritje bo pomembno vplivalo na razgradnjo in recikliranje izdelkov iz fenolnih smol, saj so ti do sedaj končali nerazgrajeni na smetiščih.

Janja Benedik

Vir:

Science for Environment Policy,
European Commission.